

Beküldött hírek

Egyházikórus-találkozók – egyházzenei fesztiválok

Bár az egyházzene művelésének igazi területe az istentisztelet, a folyamatos istentiszteleti egyházzenei munkának – úgymond – „nincs hírértéke”. Természetes – természetes? –, hogy a templomnak, gyülekezetnek képzett és áldozatos egyházzenei vannak: van tisztességesen megfizetett, fiatal vagy tapasztaltabb kántora, aki nem követeli ki magának az orgonaművész címet, de ízléssel kíséri a gyülekezet énekét a jól karban tartott orgonán, van kórusvezetője, aki hétről-hétre szolgáló liturgikus énekkart vezet és utánpótlást nevel; s a gyülekezet minden korosztálya meggyőzően, tanúságtevően kapcsolódik bele a közös éneklésbe... Dehogy természetes. Sajnos, ma még ez lenne igazán a „hír”, a szónak a mindennapokban használt „újdonosság, érdekesség” értelmében. Ehelyett olvasóinktól is általában az egyházzenei élet koncertszerű eseményeiről kapunk híradást, amiben nem az a baj, hogy ilyen rendkívüli események vannak, hanem hogy néha kételyeink lehetnek: a sokadalom elmúl-

tával marad-e valami lendület a hétköznapi ünnepekre? Aggályaink ellenére továbbra is közöljük a kórustalálkozókról küldött híreket, abban bízva, hogy a résztvevők egy részénél az alkalmi szereplés mögött valódi egyházzenei tevékenység is van.

Most kivételesen jelezziük az elhangzott műveket is: minden különösebb elemzés nélkül is adódik a tanulság, hogy az egész Kárpát-medence hagyományos egyházi vegyeskarai ma is évtizedekkel ezelőtt megjelent kórusgyűjtemények néhány tucat darabjából élnek. Ez persze azt is mutatja, hogy a hajdani közreadók milyen jelentős mértékben haatottaak az egyházi kórusmozgalomra, de éppen a kórustalálkozók bizonyítják a repertoár megújításának kínzó szükségét. Véleményünk szerint pedig a kitörést nem az egyre inkább elhatalmasodó egyházikórus-zeneszerzői tevékenység jelenti, hanem a zenetörténet föltáratlan értékeinek beemelése az egyházzenei gyakorlatba.

A szerk.

Felső-háromszéki katolikus templomi kórusok I. találkozója

Április 8-án Kézdivásárhelyt tartották I. találkozójukat – lelkinapjukat – a felső-háromszéki katolikus templomi kórusok.

A találkozót kezdő reggeli misét Szabó Ferenc ny. esperes-plebános és Vitus Lajos imecsfalvi plebános celebrálta. Orgonán a sepsiszentgyörgyi Szent József-templom kántora, Rózsa Imre játszott.

Ezt követően Geréd Vilmos, a kolozsvári Szent Mihály-templom orgonistája két, egy-egy órás előadása hangzott el. Először az erdélyi műemlékorgonákról beszélt, külön kiemelve a Kézdivásárhelyen lakott és működött Kolonics István orgonaépítő tevékenységét. A diavetítéses ismertetéshez technikai segítséget nyújtott Farkas Áron, brassó-belvárosi karnagy-kántor. Majd Geréd Vilmos bemutatta az új, „Dicsérjétek az Urat” címet viselő erdélyi kottás népénekeskönyvet, melyből – az ismerkedés megkönnyítésére – bőséges kínálatról gondoskodott a helybeli plébános, Bodó Imre kézdi-orbai kerületi főesperes.

A délutáni kórusbemutatón a sepsiszentgyörgyi központi templom 34 fős vegyeskarát képviselő tagok Rózsa Imre vezetésével Kodály Stabat Mater-ét és Szendrei István Krisztus feltámadott c. kórusművét énekeltek. A 35 taggal megjelent szentkatolnai kórus (vez. Földi Lajos kántor) Josquin (Fogadd el hálaéneke) és Bárdos Lajos (Királyi zászló jár elől) egy-egy művét, Músdola 32 tagú, nagyjából gyermekből és fiatalokból álló kórusa (vez. Györgykovács István kántor) Menegali (Jézus

bűnbánat útja) és Halmos (Örvendetes napunk támadt) háromszólamú darabjait adta elő. Nyújtód egyházközségének 13 tagú leánykórusa az új kántor, Klára József vezetésével énekelte (Bárdos: Mária, Mária; ismeretlen szerzők: Áldjad, én lelkem, az Urat, Dona nobis pacem). Kézdiszentkeresztről (Polyán) 25-en jöttek el Barabás László kántor vezetésével (Halmos: Minden földek). A vidék talán legtöbbet éneklő és legtöbbet vállaló kórusa következett Kézdiszentlélekről (vez. Dávid Emil kántor; Bárdos: Királyi zászló jár elől, Werner Alajos: Égi szűz virág). Végül a házigazda egyházközség 22 tagú, megújulóban levő kórusa énekelte Fórika Balázs kántor vezényletével (Kodály: Stabat Mater, Hassler: A fényes istenarcot, Viski János: Hozsánna).

A kórusok bemutatkozása utáni szünetben a plebános biztosított szendvicset, teát és egy-egy pohár bort a közel 200 résztvevőnek. Az előállítás a Kolping-család munkája volt.

Ezután a kézdivásárhelyi zenetanár, körzeti tanfelügyelő, széki RMPSZ- és RMDSZ-elnök, Fekete Miklós tartott előadást „Szép, művészi éneklés – hitvallás, áldozatvállalás” címmel, s hasznos gyakorlati, énekléstechnikai tanácsokat adott; majd közös énektanulás következett, s a résztvevő kórusok elénekeltek a megtanult művet (Kodály: Stabat Mater). A kórusok emléklapot kaptak, melyet Lőrinczi Károly segédlelkész szerkesztett számítógépen.

Fórika Balázs, a találkozó szervezője

Kapuvári egyházzenei napok

A Szent Anna r.k. plébánia és a katolikus általános iskola rendezésében április 22–23-án egyházzenei napokat tartottak Kapuvárott. A kétnapos rendezvénysorozat mottójául ezt választották: „A művészi szépség a legfőbb szépségnek, Istennek kivetítődése.”

A templomban tartott szombat déli megnyitói ünnepségen *Bíró Péter* polgármester beszéde után *Köteles György* főiskolai docens (Szombathely) tartott előadást „A gregorián ének és a magyar zenekultúra” címmel. Délután a megyei katolikus iskolák egyházzenei vetélkedőjét tartották a katolikus általános iskolában. Este ünnepi mise (ordináriumként Kodály miseje), vasárnap délelőtt plébániai mise (ordináriumként a De angelis-mise), koradélután kórushangverseny volt az énekkarok közreműködésével. A miséken a népénekeket az Éneklő Egyház népénektárból énekeltek. A záróünnepélyen *Zsebedics József* kanonok-plébános mondott beszédet.

A programon nyolc-nyolc felnőtt és gyermekcsoport vett részt. Felnőtt kórusok: az *ajkai Jézus Szíve-templom* (vez. *Kövesiné Pasinszky Anna*) és a *budapesti Kövi Szűz Mária-templom*

(vez. *Szabó Ildikó*) kórusa, a *budapesti Schola Cantorum Sancta Trinitas* (vez. *Kenyő Nikoletta*), a *gyáli Harmat Artúr Kórus* (vez. *Köteles György*), a *kapuvári Szent Anna-templom* (vez. *Kovács Gyuláné Németh Rita*), a *nagykovácsi Nagyboldogasszony-templom* (vez. *Csendes Éva*), a *pomogyi (Burgenland) Kreuzen Höhung-templom* (vez. *Göpfri*) kórusa és a *szanyi Szent Imre Kórus* (vez. *Tóth Ernő*). Gyermekkórusok: a *babóti Szent Mihály-templom* (vez. *Kovács Béláné*), a *csornai katolikus általános iskola* (vez. *Kissné Pálfi Anita*), a *fertői Szent András-templom* (vez. *Ács Krisztina*), a *győri Prohászka Ottokár katolikus általános iskola* (vez. *Szabó Judit*), a *kapuvári Szent Anna-templom* (vez. *Kovács Gyuláné Németh Rita*), a *mosonmagyaróvári piarista általános iskola és gimnázium* (vez. *Marquetantné Wágner Ilona*), a *soproni Szent István katolikus általános iskola* (vez. *Barnáné Freiwolt Valéria*) és a *szanyi Szent Anna katolikus általános iskola* (vez. *Tóth Ernő*) gyermekkórusa. Orgonált *Köteles György*.

A rendezvényt anyagilag elsősorban számos helybeli vállalkozás támogatta.

(x)

Kórustalálkozó és egyházzenei hangverseny Csömörön

Április 30-án ötödik alkalommal rendeztek kórustalálkozót és egyházzenei hangversenyt a csömöri római katolikus templomban, idén a *budapesti Építők Kórusa* (vez. *Petróczi Edit*), a *pestszentlőrinci főplébániatemplom énekkara* (vez. *Komáromi Attila*), a *budapesti Madách Imre gimnázium Vox voluntatis kórusa* (vez. *Takács László*) és a *csömöri Mátyás király általános iskola gyermekkara és tanári kamarakórusa* (vez. *Mihókné Nyikos Edit*) részvételével. Orgonán közreműködött *Kócziás György*.

Gebhardi kánonja után (Glória szálljon a mennybe fel), mellyel hagyományosan megnyitják a hangversenyt, *Mucza Béla* plébános köszöntötte a résztvevőket és a templomot zsúfolásig megtöltő közönséget, majd az alábbi művek hangzottak el: Josquin: In flagellis;

Haydn: Abendlied zu Gott, Victoria: Popule meus, Viadana: Nagyböjti mise-tételek, Liszt: O filii et filiae (részlet a Krisztus-oratórium-ból), Charpentier: Te Deum, Gasparini: Adoramus te Christe, Vivaldi: Gloria Patri (Magnificat-tétel), anonim olasz: Alta Trinita Beata, R. Valentini: a-moll szonátából Adagio, Allegro (furulya: Vida Orsolya, orgona: Vida Zsófia), Anerio: O salutaris hostia, Hammerström: Kyrie, Kodály: Stabat mater, Mohay Miklós: Confitebor tibi Domine, Saint-Saëns: Ave verum, Bruckner: Ave Maria, Rahunanyinov: Bogorogyice, Harmath Artúr: Boldogasszony anyánk, Thompson: Alleluja, Orbán György: Ave verum. Végül az összkar Beethoven IX. szimfóniájából az Örömdát énekelte.

(*Hadrovics Gábor*)

III. egyházzenei találkozó – Szentes

A szentesi művelődési központ és az egyházközségek szervezésében május 6-án és 7-én tartották Szentesen a III. egyházzenei találkozót.

Szombaton este a Lajtha László zeneiskola hangversenytermében a *celjei* (Szlovénia) *Mešani Komorni Zbor* énekelte.

Vasárnap délelőtt a Szent Anna-templomban a *Petőfi Sándor általános iskola kiskórusa* (vez. *Takács Pálné*), a református nagytemplomban pedig ugyanazon iskola nagykórusa énekelte. Délután a református nagytemplomban *Szírbi Imre* polgármester köszöntője után

négy kórus mutatta be műsorát: a szentesi *Bárdos Lajos vegyeskar* (vez. Nagy János, zongorán kísért Binder Zita; Lotti: Regina caeli, Halmos: Minden földek; Zúg hullám – spirituálé; Karai: Ev'ry time, Vaughan Williams: Festival Piece on „Sine nomine”), a hódmezővásárhelyi *Petőfi Művelődési Központ Juventus kamarakórusa* (vez. Meleg Tamás és Szél Gábor, műv. vez. Steiner Béla; Nagy Olivér: Tisztítsd meg szíved, Gárdonyi Z.: Szívemnek kösziklája, Lisznyai: Láttad-é, Ringj égi szekér, Nordquist: Tékozló fiú, D. Peacock: Hálaének zeng – valamennyi darab baptista kórusgyűjteményekből), az orosházi *Madrigál Kórus Egyesület* (vez.

*Pechan Zoltán; Dona nobis pacem; Lassus: Domine Deus, Caldara: Ave Maria, Josquin: Ave vera virginitas, Mozart: Ave verum, Viadana: Exultate iusti – a Magyar Kórus/Ezer év kórusa kiadványaiból) és a *celjei Meslani Komorni Zbor* (vez.: Pavel Bukovac; Kersch Ferenc: Dexter Domini és három szlovén szerző kórusművei). Végül az összkar Nagy János vezényletével Halmos Jubilate-jét énekelte.*

A rendezvényt Szentes város és Csongrád megye önkormányzata, a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány és a Szerencsejárték Alap támogatta.

(x)

VI. Szent László-napi kórustalálkozó, Tordaszentlászló

A Kolozs megyei Tordaszentlászlón hatodik alkalommal rendezték meg 22 kórus részvételével, a falu, az RMDSZ, az EMKE (Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület), a Zenetársaság, a Kalotaszeg egyházközségei és vállalkozók támogatásával s a nemrég megalakult *Romániai Magyar Dalosszövetség* szakmai vezetésével a Szent László-napi kórustalálkozót, amelynek külön aktualitást adott a szent király halálának 900. évfordulója.

A református templomban bevonulásra a *Kolozsvári Református Földészek „Bethlen Gábor” énekkara* énekelt („Leborulunk Teelőtted”), ígét hirdetett Antal József református esperes. A templomi hangversenyen a *Tordaszentlászlói Női Kar* (vez. Guttman Mihály; Csomasz Tóth: Jövel, Szentlélek Úristen, Halmos: 126. zsoltár, Kodály: Mi Atyánk, 150. genfi zsoltár), a *sepsiszentgyörgyi Cantus Firmus* (vez. László Attila; László Attila: Minden nyelv dicsérje, Kodály: Ének Szent István királyhoz, 121. genfi zsoltár; Szokolay: Ima rontás ellen), és a *pécsi Mecsek Kórus* (vez. Nagy Ernő; Kodály: Horatii Carmen [!!!], Poulencq: Salve Regina, Thompson: Alleluja) énekelt.

A szoborkoszorúzást és a felvonulást követően a művelődési házban mind a 22 résztvevő kórus bemutatta műsorát. Mi most csupán az egyházzenei műveket (is) éneklő kórusokat soroljuk fel: *Kolozsvár–Hidelvei Énekkar* (vez. Sógor Sándorné Rigó Magda; Carissimi: Bűnbánó szívemet, Kodály: Mikor Dávid, Ebeling: Isten nevének), a *nagyenyedi református egyházközség dalárdája* (vez. Fodor László; ismeretlen:

Glória-kánon, Nem hagyjuk el a Bibliát, Bárdos: Istené az áldás, Kodály: Stabat Mater), az aranyosgyéresi református dalárda (vez. Balogh Erzsébet; Goudimel: 89. zsoltár, Händel: Győzelmet vettél, Csomasz Tóth: 116. zsoltár), a *Marosújvári Vegyeskar* (vez. Fórika Éva; Berkesi Sándor: Új szívet adj), a *Kolozsvár–Belvárosi Énekkar* (vez. Sógor Éva; Haydn: Az Úrra hagyjad utad; Briegel: Hálát mondva áldunk), a *Kolozsvári Református Földészek „Bethlen Gábor” Énekkara* (vez. Radovics József; Váradi Antal: A szeretet himnusza), a *Bánffyújvári Református Vegyeskar* (vez. Kusztos Illátó; ismeretlen: Ároni áldás, Osváth Viktor: Meghódol lelkem, Beethoven: Kit áldva áldnak), az *Aranyseregbe gyi Vegyes Kórus* (vez. Balázs Győző Balázs; Sz. Nagy J.: Ó, én szerelmes Jézusom), a *Kolozsvár–Irisztelepi Református Egyházi Énekkar* (vez. Tóth Árpádné; Melan: Csak zengje, zengje, Esterházy Pál: Zengje nyelvem, ismeretlen: Krisztus feltámadt), a *Szentmihályi Vegyes Dalkör* (vez. Köble István; Tinódi: Siess, keresztyén, Halmos: Daloljatok az Úrnak, Krüger: 42. zsoltár), a *Györgyfalvi Egyházi Kórus* (vez. Antal Józsefné; Vulpius: Dicsőség, tisztesség legyen, Kugelmann: Az ég és föld Urának fent), a *Kalotadamosi Énekkar* (vez. Móra Lászlóné; Purcell: Vége van már a szolgaságnak; ismeretlen: Jöjj be, ó, mért állasz ott kint, Kodály: Csillagoknak teremtője), a *Kalotaszentkirályi Kórus* (vez. Szőke András; ismeretlen: Kűsködöm az élet árján, Nem látod-e, hogy csónakod, Csak az Úrnak nagy kegyelme).

(x)

Fehér György Miklós János-passiójának bemutatója

Az Alkotó Muzsikások Társaságának 1995. április 27-én, a Geodéziai és Térképészeti Rt. nagytermében (Bosnyák tér) tartott kórushangversenyén *Fehér György Miklós János-pas-*

siójának részletét bemutatóként a *Zuglói Schütz Kamarakórus* énekelte a szerző vezényletével; közreműködött *Bubnó Tamás, Fellegi Balázs, Tala Gábor, Fekete Attila* (ének). (x)

A Gregorián Társaság hírei

Az ún. „szemiológiai” irányzatot képviselő Nemzetközi Gregorián Társaság (AISCGre) június 6. és 10. között Bécsben tartotta kongresszusát.

*

Gregorián tanfolyamot tartottak Székelyudvarhelyt. Szó szerint idézzük a hívogató jelentkezési lap részletét:

„A gyulafehérvári Római Katolikus érsekség védnökségével a székelyudvarhelyi Római Katolikus Plébánia, a Romániai Magyar Dalosszövetség és a Hargita megyei Művelődési Felügyelőség gregorián tanfolyamot hirdet ének-zenetanárok, egyházzeneszerek és karnagyok részére 1995. augusztus 24-től 31-ig.

A tanfolyam vezető tanára Béres György egyetemi tanár (Bécs). Meghívott előadói: Guttman Mihály karnagy, zenetanár (Kolozsvár), dr. Angi István egyetemi tanár (Kolozsvár), Gál Alajos kanonok, főesperes plébános (Gyulafehérvár).

A gregorián ének a római katolikus egyház évezredes, ma is énekelt imája és egyben

a nyugati zene bölcsője is. Virágkorát a VIII. és IX. században érte el, akkor énekelték a legfinomabb árnyalatokkal, a legmagasabb művészi fokon. Ezt az éneklési módot jelekkel (neumák) is jegyezték a korabeli kódexekben. Az utóbbi évtizedek zenekutatásai tették lehetővé a neuma jelek eddigénél pontosabb értelmezését. Ezeket megismerve, megfelelő felkészültséggel ma már úgy szólaltatható meg a gregorián, ahogyan azt virágkorában énekeltek.

Tekintettel arra, hogy ez az előadási gyakorlat egyre inkább teret hódít Európában – az arezzói kórusversenyen is ez már követelmény – mindenképpen szükséges a most hirdetett tanfolyam megtartása.

Ezt a munkát Béres György vállalta, aki a gregorián éneklési mód egyik kutatója Németországban, korábban a salzburgi Mozarteumban valamint a bécsi egyetemen tanított, jelenleg a budapesti egyetem és a szombathelyi főiskola gregorián tanára, a Magyar Gregorián Társaság elnöke s az arezzói kórusversenyek gyakori zsűritagja.”

Általában folyóiratunk a híreket nem szereti kommentálni. A fenti hírhez mégis kell két megjegyzést tennünk.

1. A szemiológiai iskola tehát Erdélyben is megkezdte tevékenységét, s ha ez azt jelenti, hogy a gregorián ének megkedveltetését igyekeznek segíteni, ennek örülni lehet. Azonban a hazai tapasztalat az, hogy egy-egy kórus érdeklődése a gregorián (vagy inkább: a nemzetközi kórusversenyek gregorián kategóriája) iránt nem vezetett oda, hogy templomainkban e „legliturgikusabb” ének illő súllyal megjelenjen. Nagyon szép, ha a tanfolyamok énekelt imaként propagálják a gregoriánt, de meghazudtolják e jelszót, ha a résztvevők nem vállalnak rendszeres gregorián éneket a templomokban. Más szóval: a „gregorián napokat” csak a gregorián hétköznapijai igazolhatják. Ezt pedig jobban elősegíti pl. az Eneklő Egyház rendszeres használata (persze az énekrendbe beillesztett nagy latin gregorián tételekkel, ha a helyi adottságok ezt megengedik), mint az, ha egy-egy nehezebb tételt nagy fá-

radsággal aprólékosan kidolgoznak. Erdélynek – mely sok tekintetben előttiünk jár az egyházzeneben – nem a kevésbé gyümölcsöző magyarországi mintákat kell követnie, hanem a mindennapi hűséges értékszolgálatban kell kitartania vagy megerősödnie.

2. A szervezők a szemiológiai tanfolyam előadóját egyetemi tanárként, a „budapesti egyetem és a szombathelyi főiskola gregorián tanárként” mutatják be. Csak félreértések elkerülése végett jelezzük, hogy a budapesti egyetemnek (feltehetően az ELTE főiskolai karának énektanárképzőjére gondolhattak) nincs gregorián tanára, a szombathelyi főiskola gregorián tanára más személy. Ezen túlmenően: egyetemi tanárnak az egyetemi ranglétra tetején álló, az egyetemi tanács által megválasztott, megfelelő formák között kinevezett, habilitált személyt értünk. Mindenki más (docens, adjunktus, tanársegéd) „egyetemi oktató”, de az is csak akkor, ha az egyetem kötelékébe tartozik, az esetenként meghívott előadók pedig „vendégelőadók”. Senki érdemeit ne vitassuk el, de ne is ködösítsünk.

Egyházzeneszerek egy csoportja nemrég kezdeményezte a Budapest Fővárosi Kántorátus felállítását azzal a céllal, hogy a fővárosi egyházzenei életének minőségén dolgozzon, a legjobb kezdeményezéseket koordináló, propagáló, ösztöndíjakkal támogató központ jöjjön létre. A Kántorátus természetesen igen szerény keretek közt kezdheti csak meg működését (ennek kimunkálása a következő hetek feladata),

de remélhetőleg sikerül olyan alapítványt összegyűjtenie, melynek kamatai tartós, kiszámítható működési feltételeket biztosítanak. Egyelőre a Fővárosi Önkormányzat kulturális bizottsága zenei alapjának támogatása teszi lehetővé az 1995/96-os munkaévben a legelső lépések megtételét. A kezdeményezés sorsáról folyóiratunk igyekezni fog folyamatosan hírt adni.